

Folket utövar ordets makt

Människor världen över känner behov av att ta till pennan eller rösten för att förmedla sin bild av verkligheten. Ordet, skrivet eller talat, blir ett vapen i kampen för rättvisa. Med hjälp av ordet ifrågasätts makthavare och deras politik när ungdomar i Latinamerika mobiliserar för förändring.

Vi ungdomar borde bry oss mer om vad som händer i vårt land. Att vara ung består inte bara av lek och fritid. Vi växer genom att bry oss. Jag vill berätta för andra ungdomar om mina erfarenheter, säger Justian García Velásquez.

Justian är aktiv i radioprogrammet *Vakna ungdom!* som sänds av ungdomsnätverket i Estelí i norra Nicaragua. Justian och hans kamrater vill beröra problem som uppstår i livet och vardagen. Den som är vilsen kan finna svar på hur andra jämnåriga upplever sin situation.

Unga tar plats i etern

Radiosändande ungdomar hör inte till ovanligheterna i Nicaragua. Trots att radio saknar attraktionen som tv:s bilder kan framkalla har den många fördelar.

– Vi vill att alla ska lyssna, inte bara ungdomar i städerna, säger Justian.

För många på landsbygden, som lever utan ström, är tv en avlägsen dröm. Radions röster blir de som når ungdomar som tillbringar sina dagar på fälten skördandes kaffe, socker och bananer. Men kampen om lyssnarna är hård. De religiösa, predikande programmen tycks oändliga. Ungdomsnätverket i Estelí representerar sociala program som i demokratins anda erövrar etern för att upplysa folket.

Folket i centrum

Det latinamerikanska folket utnyttjar ordets makt genom alternativa medier, där politiska ämnen behandlas med ett vardagligt språk. Hög tillgänglighet genom ett lättförståeligt språk är en de största vinsterna, enligt Alex Altamirano. Alex är medlem i MASA, som står för rörelsen för alternativ, social aktivitet. MASA tillhör precis som ungdomsnätverket Svalornas samarbetsorganisationer i Nica-

I folkliga radioprojekt finns det gemensamma åtagandet att ställa radion till folkets förfogande, utmaningen att demokratisera ordet för att demokratisera samhället.

ragua. MASA jobbar med lokalt påverkansarbete och opinionsbildning kring globala politiska frågor. För tillfället handlar deras aktiviteter främst om handelsavtalet mellan USA och de centralamerikanska länderna. På frågan hur MASA använder sitt radioprogram *Öppna ådror* för att utöva makt svarar Alex:

– Det är inte vi som utövar makt, vi ger folket chansen att utöva makt. Genom vårt radioprogram låter vi tystade röster höras.

Medborgarnas inflytande över beslut som berör dem är grundläggande i en demokrati. Tyvärr känner sig många nicaraguaner berövade denna rättighet. De är uteslutna från maktens församlingar. Nicaragua var under den sandinistiska eran på 1980-talet känt för högt deltagande genom folkliga massrörelser. Inte minst ungdomar deltog i uppbyggnaden av det nya samhället. I dag är verkligheten en annan. Fri tillgång till information är ett måste för att folket ska komma underfund med vad som ligger i deras intresse. Alla bör ha rätt till de kunskaper som krävs för att skaffa och bearbeta informationen. Det civila samhällets organisationer spelar en viktig roll i detta arbete.

Nya medieprojekt

Internet ger unika möjligheter att publicera en alternativ bild av globala skeenden. Ett alternativt medieprojekt med spridning i många länder är nätverket *Indymedia*. Med sin decentraliserade uppbyggnad vill man ”vara ett forum för de allt fler människor som inte känner igen sig i etablerade mediers beskriv-

ning av verkligheten” (Ur policy för IMC Sverige). De frågor som sällan tilläts ta plats i etablerade medier, men som betraktas som viktiga för folkrörelser, aktualiseras på indymedia.org.

Ett annat exempel är tv-kanalen *Telesur* vars sändningar täcker hela Latinamerika. Kanalen startades på initiativ av Venezuelas president Hugo Chávez och säger sig vara en motvikt till kommersiella tv-bolag och ska sätta det latinamerikanska folket i centrum.

Makten skapas

Internet och tv i all ära, men eftersom många människor saknar tillgång till tekniken eller inte ens kan läsa och skriva, missar man stora delar av målgruppen. Det mest populära mediet i stora delar av Latinamerika är fortfarande radion som når i stort sett alla.

– Makten kan inte tas – den skapas, det samma gäller medborgarskapet.

Så beskriver den peruanske radiojournalisten José Ignacio López Vigil ursprunget till folkliga radioprojekt. Projekten har givits många namn: gemenskapsradio, fri radio, medborgarskapsradio. Men enligt López Vigil finns det gemensamma åtagandet att ställa radion till folkets förfogande, utmaningen att demokratisera ordet för att demokratisera samhället.

Text och bild: **Sara Svensson**

Källor:

Envio nr 280, juli 2005
Policy för IMC Sverige
www.latinamerika.nu

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/

